

Laga- og reglugerðarákvæði

Í lögum um fiskeldi, nr. 71/2008 og í reglugerð um fiskeldi nr. 540/2020 er gerð krafa um að með umsókn um rekstrarleyfi til fiskeldis fylgi áætlun um fjármögnun, staðfesting á a.m.k. 30% eigin fjármögnun eldisins og rekstraráætlun sem sýnir uppbyggingaferli eldisins og öflun hroгна og seiða.

Í reglugerð um fiskeldi nr. 540/2020 er tekið fram að staðfesting endurskoðanda um stöðu eiginfjár eða staðfesting um fyrirhugaða hlutafjárukningu eftir útgáfu rekstrarleyfis skuli liggja fyrir. Þegar staðfesting kveður á um fyrirhugaða hlutafjárukningu skal gildistaka rekstrarleyfis skilyrt því að ný staðfesting berist frá endurskoðanda um að staða eiginfjár uppfylli ofangreinda kröfu um 30% eigin fjármögnun eftir hlutafjárukningu.

Skráning starfstöðvar

Þegar umsókn um nýtt rekstrarleyfi berst Matvælastofnun þarf að fylgja henni nafn og kennitala umsækjanda ásamt heimilisfangi, síma og netfangi. Einnig þurfa að fylgja umsókninni upplýsingar um fyrirhugaðan hámarkslífmassa stöðvarinnar, eignaraðild og fagþekkingu umsækjanda.

Móttaka Matvælastofnunar fær umsókn um rekstrarleyfi til sín og skráir í málakerfi One og kemur umsókninni áfram til fagsviðsstjóra leyfamála (FL). FL staðfestir móttöku á umsókninni og upplýsir umsækjanda um greiðslufyrirkomulag sem fylgir vinnu við umsóknina en umsókn um rekstrarleyfi er unnin samkvæmt tímagjaldi. Þegar FL hefur staðfest móttöku umsóknarinnar skráir hann nýja starfstöð í Ís-Leyf.

Umsókn um endurnýjun á leyfi sem þegar er til staðar skal liggja fyriruhjgg eigi síðar en 7 mánuðum áður en að gildistíma upprunalegs leyfis er líkur.

Matvælastofnun skal tilkynna umsækjanda innan mánaðar frá því umsókn berst hvort hún telst fullnægjandi.

Heimild til afnota lands

FL sendir leigusamning eða veðbókarvottorð eftir því sem við á í tölvupósti úr málakerfi One á lögfræðing fiskeldisdeildar. Lögfræðingur yfirfer gögn og annaðhvort staðfestir að um fullnægjandi gögn sé að ræða eða kallar eftir frekari upplýsingum.

Leyfi til mannvirkjagerðar

Í samræmi við 4. mgr. 18. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 skal ganga úr skugga um að fyrirhuguð starfsemi samrýmist skipulagslögum og/eða lögum um skipulag haf- og strandsvæða.

Eldisbúnaður /Fiskheldni

2. mgr. 19. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020: „Í rekstrarleyfi fiskeldisstöðvar á landi skal kveða á um að gildistaka þess sé háð því skilyrði að stöð sé útbúin búnaði sem kemur í veg fyrir að fiskur sleppi úr eldiskari og búnaði staðsettum í frárennsli stöðvar sem fangar fisk sem sleppur“. FL yfirfer gögn og tryggir að búnaður uppfylli þessi skilyrði.

Gæðakerfi

Rekstrarleyfishafi ber ábyrgð á því að innra eftirlit sé starfrækt með starfseminni, þ.m.t. eldisdýrum og heilbrigði þeirra, mannvirkjum og búnaði. Innra eftirlit stöðvarinnar skal vera í samræmi við ákvæði laga og stjórnvaldsfyrirmæla eða rekstrarleyfi sem eru veitt samkvæmt þeim. Rekstrarleyfishafa er skylt að sannprófa að bæði eftirlit og úrbætur séu í samræmi við reglur um innra eftirlit.

47. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 kveður á um að rekstrarleyfishafa sé skylt að sannprófa að eftirlit og úrbætur séu í samræmi við reglur um innra eftirlit og skal Matvælastofnun jafnframt sannreyna að svo sé.

Í gæðakerfi umsækjanda skulu koma fram upplýsingar um innra eftirlit fiskeldisstöðvar. Innra eftirlit allra sjókvældisstöðva og seiðastöðva fyrir sjókvældi. Auk þess skulu koma fram upplýsingar um mótvægisáðgerðir umsækjanda til að koma í veg fyrir eða draga úr líkum á stroki.

Eldisfyrirtækjum sem eru með yfir 20 tonna heildarlífmassa er skylt að starfrækja gæðakerfi sem inniheldur verklagsreglur sem fjalla að lágmarki um þjálfun starfsmanna, um móttöku seiða, um losun á dauðfiski og slátrun og viðbragðsáætlanir sem að lágmarki ná til stroks, tímabundinna og varanlegrar rekstrarstöðvunar, massadauða, olíumengunar, meindýra og tjóns á búnaði auk innra eftirlits.

Rekstraráætlun - eldisáætlun

Samkvæmt lögum og reglugerð um fiskeldi þarf umsækjandi að skila inn rekstraráætlun - eldisáætlun þar sem fram kemur uppbyggingarferli eldisins s.s. öflun hroga og seiða. Matvælastofnun kallar eftir ítarlegri rekstraráætlun vegna framkvæmdarinnar. Krafa þessi er sett fram með hliðsjón af úrskurðum úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála þess efnis að telja verði að með rekstraráætlun sé átt við gögn sem upplýsa um áætlaðan kostnað og tekjur ásamt upplýsingum um önnur fjárhagslegs atriði er varða framkvæmdina. Slík áætlun gefur til kynna hvort umsækjandi um rekstrarleyfi sé í stakk búinn til að byggja upp eldið, en það er tilgangur 8. gr. laga um fiskeldi nr. 71/2008

Smitvarnaáætlun

Með reglugerð nr. 462/2021 var innleidd reglugerð ESB nr. 2020/691 um viðbót við reglugerð ESB nr. 2016/429 að því er varðar reglur um lagareldisstöðvar og flutningsaðila fyrir lagardýr. Í 5. gr. reglugerðarinnar, sbr. b. liður 7. gr., kemur m.a. fram að lögbært yfirvald skuli einungis samþykkja lagareldisstöðvar hafi rekstraraðilar þeirra þróað og skjalfest áætlun um smitvarnir (d. biosikringsplan) sem uppfylli tilteknar kröfur, m.a. um að tilgreindar séu þær leiðir sem sjúkdómsvaldur geti komist eftir inn í lagareldisstöðina eða hóp lagareldisstöðva, dreifst innan hennar og borist frá henni út í umhverfið eða til annarra lagareldisstöðva, sbr. a. lið. Jafnframt að tekið sé tillit til sérkenna einstakra lagareldisstöðva eða hóps lagareldisstöðva og tilgreindar mildandi ráðstafanir fyrir hverja áhættu varðandi smitvarnir sem hefur greinst, sbr. b. lið. Að auki er vísað til þátta sem nánar koma fram í viðauka við reglugerðina.

Matsskýrsla umsækjanda

Í matskýrslu skulu vera upplýsingar um heildarstærð stöðvar í rúmmetrum, staðsetning og afstöðumynd af væntanlegri starfsemi þar sem fram kemur lega og stærð einstakra eldiseininga. Upplýsingar um hámarkslífmassa stöðvar, upplýsingar um eldisstofna, þ.m.t. hlutfall frjórna laxa og ófrjórna í laxeldi og eldisaðferðir, hvort um sé að ræða eldi, ræktun eða aðrar aðferðir þurfa einnig að koma fram ásamt upplýsingum um erfðabreyttar lagarlífverur.

Í 18. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 kemur meðal annars fram að Matvælastofnun skuli leggja mat á hvort fyrirhuguð starfsemi uppfylli þær kröfur sem gerðar eru um heilbrigði og velferð lagardýra. Jafnframt er tekið fram að Matvælastofnun getur aflað umsagna hjá Fiskistofu, Hafrannsóknastofnun ásamt viðkomandi sveitarfélagi um fyrirhugaða starfsemi. Enn fremur segir í greininni „*Veiti fyrirliggjandi gögn ekki nægjanlegar upplýsingar til þess að mat verði lagt á þætti sem um getur í þessari grein getur Matvælastofnun lagt fyrir umsækjanda að láta í té frekari upplýsingar áður en rekstrarleyfi er veitt.*“

Eldi undir 200 tonnum í sjó og 20 tonnum í ferskvatni er á borði sveitarfélaga.

Samkvæmt tölulíðum 1.08 og 1.09 er fjallað um það þaueldi á fiski sem fellur undir lög nr. 111/2021. Eldi undir 200 tonnum með fráveitu í sjó og undir 20 tonnum og fráveitu í ferskvatni er ekki talið upp þar. Samkvæmt leiðbeiningum frá Skipulagsstofnun þá er það á forræði sveitarfélaga að taka afstöðu til framkvæmda sem falla utan laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Hafa þarf samband við sveitarfélagið og fá staðfestingu á að starfsemin samrýmist gildandi aðalskipulagi hvað varðar landnotkun og byggðapróun og sé í samræmi við samþykktu notkun fasteignar. Einnig er haft samband við skipulagsfulltrúa og byggingarfulltrúa um þessa þætti.

Skipulagsáætlanir vegna slíkra framkvæmda falla undir lög 111/2021. Sveitarfélög fjalla um og taka afstöðu til framkvæmda undir viðmiðunarmörkum við gerð skipulags og við leyfisveitingar (bygginga- og framkvæmdaleyfi).

Viðbótargögn

Hafi ekki öll gögn borist eða ef frekari gagna vegna endurútgáfu sé krafist kallar FL eftir þeim áður en umsagna er leitað og áður en að tillaga eða endurútgáfa er auglýst.

Þegar um endurnýjun er að ræða skal einnig skoða burðarþolsmat og ganga úr skugga um að ekki hafi orðið breyting þar á síðan leyfið var upphafleg gefið út, en taka þarf tillit til breytts burðarþolsmats þegar um endurútgáfu er að ræða.

Skorti gögn til að meta hvort umsækjandi standist enn skilyrði til endurnýjunar rekstrarleyfis skal Matvælastofnun kalla eftir ýtarlegri gögnum og er rekstraraðila skylt að láta þau í té. Sama á við um allar þær breytingar sem gerðar hafa verið á starfseminni eða eru fyrirhugaðar á leyfistíma, gögn um slíkt þurfa að liggja fyrir.

Álit Skipulagsstofnunar

Í álit Skipulagsstofnunar skal koma fram: Afrit af ákvörðun Skipulagsstofnunar um að framkvæmdin sé ekki matsskyld, álit Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum, eða heimild Skipulagsstofnunar skv. 3. mgr. 17. gr. þeirra laga til að vinna samtímis að mati á umhverfisáhrifum og starfsleyfi.

Umsagnarbeiðnir og umsagnir

Skv. 7. mgr. 18. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 getur Matvælastofnun óska eftir umsögnum frá Fiskistofu, Hafrannsóknastofnun og viðkomandi sveitarfélagi um hvort fyrirhuguð starfsemi gefi tilefni til neikvæðra vist og/eða erfðafræðihrifa. Hér er átt við ný leyfi.

Hafi engar breytingar á starfsemi átt sér stað eða eru fyrirhugaðar þarf ekki að afla nýrra umsagna. Tillaga að rekstarleyfi er samt sem áður send á þessa aðila og gefst þeim þá tækifæri á að koma með athugasemdir.

Tillaga að rekstarleyfi

Unnið í samræmi við VLY-137 um tillögu að rekstarleyfi (TAR).

Athugasemdir við tillögu/úrvinnsla athugasemda

Sérfræðingar fiskeldisdeildar sem fara yfir og taka afstöðu til athugasemda vegna auglýsingar um leyfisveitingar eru FL og lögfræðingur fiskeldisdeildar. Þeir geta kallað inn aðra starfsmenn deildarinnar til ráðfæringar telji þeir það nauðsynlegt. Sérfræðingar fara yfir og svarar athugasemdum sem berast vegna útgáfu leyfis skv. VLY-136.

Útgáfa leyfis

Afgreiðslufundur er haldinn þar sem farið er yfir efni leyfis og greinargerð með sérfræðingum fiskeldisdeildar. Ef leyfið og greinargerð er samþykkt til útgáfu þá er leyfið gefið út ásamt greinargerð.

Skv. 22. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 skal fylgja rekstarleyfi greinargerð Matvælastofnunar þar sem farið er yfir málsmeðferðina, gerð grein fyrir samræmi milli leyfis og niðurstöðu álits Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum og rökstutt sérstaklega ef í leyfinu er vikið frá niðurstöðu álits. Matvælastofnun skal í greinargerðinni einnig taka afstöðu til tengdra leyfisveitingar, þegar tilefni er til, ef um það er fjallað í álit Skipulagsstofnunar. Í greinargerðinni skal tekin rökstudd afstaða til sjúkdómstengdra þátta sem kunna að fylgja starfsemi fiskeldisstöðvar og gerð grein fyrir afstöðu til athugasemda sem bárust. Enn fremur kemur fram í sömu grein að Matvælastofnun skuli birta ákvörðun sína um útgáfu leyfis innan tveggja vikna frá afgreiðslu þess. Í auglýsingunni skal tilgreina hvar greinargerð um afgreiðslu leyfis er aðgengileg og tilgreina um kæruheimild og kærufrest.